

Nom: Les llengües de signes.

Objectius:

- Reflexionar sobre les propietats lingüístiques de les llengües de signes com a llengües naturals.
- Destriar els coneixements científics sobre el llenguatge dels prejudicis lingüístics.
- Desenvolupar les competències següents:
 - *Capacitat d'anàlisi i de síntesi:* saber explicar els fonaments i principis del llenguatge i les propietats i característiques de les llengües naturals.
 - *Instrumental:* saber treballar amb les obres bàsiques de referència, amb les eines i amb els recursos emprats en l'estudi del llenguatge i de les llengües.
 - *Comunicació escrita:* saber-se expressar en català o en castellà.
 - *Capacitat d'aprenentatge autònom.*

INSTRUCCIONS

El 16 de setembre de 2005 el Ministre de Treball i Assumptes Socials va presentar al Consell de Ministres l'Avantprojecte de Llei de reconeixement de la llengua de signes (<http://www.farocnse.com/documentos/Ley.doc>) i es va remetre al Parlament per a la seva discussió.

Imagineu-vos que sou un dels lingüistes encarregats d'assessorar els parlamentaris sobre les característiques de les llengües de signes i responeu les preguntes següents.

1. Hi ha, a més de l'espanyola, una llengua de signes catalana?
2. Si hi és la llengua de signes catalana, és igual que l'espanyola?
3. Es pot aprendre una llengua de signes de manera natural igual que les altres llengües?
4. Es poden emprar paraules noves –per exemple, tecnicismes– en les llengües de signes?
5. Es pot dir que les llengües de signes tenen una gramàtica?

Podeu emprar les fonts d'informació següents:

- BOBILLO GARCÍA, N. «La lectoescritura en las personas sordas». En: PERNAS LÁZARO, E.; AMEIJERAS SAIZ, C. (coord.). *Educación y Biblioteca. Dossier: Bibliotecas Públicas y comunidad sorda*, núm. 138 (2003): p. 69-77. [http://sid.usal.es/idocs/F8/ART6277/DOSSIER_Comunidad_Sorda.pdf]
- CABEZA, C. (2000) «Comunicación visual e linguas de signos». En: RAMALLO, F.; REI-DOVAL, G.; RODRÍGUEZ YAÑEZ, X. P. (ed.). *Manual de Ciencias da Linguaxe*. Vigo: Edicións Xerais de Galicia, 2000. Universitaria, Manuais, 4. P. 139-172.
- FROMKIN, V.; RODMAN, R. *An Introduction to Language*. Fort Worth: Harcourt College Publishers, 6a ed. 1998. [Cap. 10 «Language Acquisition», p. 415-420]

MUÑOZ BAELL, I. M. «¿Enseñas o aprendes LSE? Cómo sacar más provecho de Internet». En: *CIVE 2001. Congreso Internacional Virtual de Educación*. 2-6 de abril de 2001. Conselleria d'Educació i Cultura de les Illes Balears; Escola de Mitjans Didàctics; CiberEduca.com, 2001. [<http://www.cibereduca.com/temames/ponencias/oct/p66/p66.htm>]

PADDEN, C. A. «Grammatical theory and signed languages». En: NEWMWYER, F. J. (ed.). *Linguistics: The Cambridge Survey. Volume II. Linguistic Theory: Extensions and Implications*. Cambridge: Cambridge University Press, 1988. P. 250-266. Traducció castellana de GÓMEZ, J.; TUSÓN, A.: «La teoría gramatical y los lenguajes de signos». En: *Panorama de la lingüística moderna de la Universidad de Cambridge II. Teoría lingüística: Extensiones e Implicaciones*. Madrid: Visor, 1991. Lingüística y conocimiento, 10. P. 309-326.

– Enllaços a pàgines web sobre llengües de signes recollits a: http://liceu.uab.es/~joaquim/general_linguistics/internet_ling/rec_ling_internet.html#llenguatge_signes

Nota: *Aquestes pàgines web eren vigents en el moment d'encarregar l'activitat als estudiants. Els professors responsables de l'assignatura no hem comprovat el seu grau d'actualització en el moment de preparar aquesta edició.*

Marta Bosch; Dra. M. Teresa Espinal; Dr. Joaquim Llisteri **Activitat 2**

LINGÜÍSTICA APLICADA A LA TRADUCCIO

Nom: Les llengües a Catalunya.

Objectius:

- Reflexionar sobre la diversitat lingüística, el concepte de llengua oficial i els sistemes d'escriptura de les llengües del món prenent com a base la realitat catalana.
- Desenvolupar les competències següents:
 - *Capacitat d'anàlisi i de síntesi:* saber analitzar i sintetitzar la informació pertinent a partir de diferents fonts d'informació.
 - *Instrumental:* saber treballar amb les obres bàsiques de referència, amb les eines i amb els recursos recomanats.
 - *Comunicació escrita:* saber-se expressar en català o en castellà.
 - *Capacitat d'aprenentatge autònom.*

INSTRUCCIONS

Segons les dades recollides a Gràcia (2004), els 10 països de procedència de la majoria d'immigrants que arriben a Catalunya són els següents: el Marroc, l'Equador, el Perú, la Xina, Colòmbia, Itàlia, França, el Pakistan, Alemanya i la República Dominicana.

1. Quina és la llengua oficial –o les llengües oficials– de cada un d'aquests països?
2. A quina família lingüística i a quin grup pertanyen cada una d'aquestes llengües oficials?
3. Quin alfabet i quin tipus de sistema d'escriptura s'utilitza en cada una de les llengües oficials dels 10 països esmentats?

4. Payrató i Vila (2004) assenyalen que «una part substancial dels marroquins residents a Catalunya tenen el berber o tamazic com a primera i fins i tot única llengua» (p. 10); esmenten també el quit-xua i l'aimara entre les llengües parlades per altres col·lectius d'immigrants. Indiqueu a quin grup i a quina família pertanyen aquestes tres llengües i en quins països es parlen.

Referències

- GRÀCIA, LL. (2004). «Les llengües a Catalunya: diversitat tipològica». En: PAYRATÓ, LL.; VILA, F. X. (dirs.). *Les llengües a Catalunya. Cicle Joan Coromines III*. Sabadell: Fundació Caixa Sabadell. Aula de Ciència i Cultura, 15. P. 147-173.
- PAYRATÓ, LL.; VILA, F. X. (2004). «Les llengües a Catalunya: introducció i xifres bàsiques». En: PAYRATÓ, LL.; VILA, F. X. (dirs.) *Les llengües a Catalunya. Cicle Joan Coromines III*. Sabadell: Fundació Caixa Sabadell. Aula de Ciència i Cultura, 15. P. 7-12.

Podeu emprar les fonts d'informació següents:

- Referències sobre repertoris de llengües i tipologia lingüística recollides en la bibliografia específica del tema 1.
- Referències sobre sistemes d'escriptura recollides en la bibliografia específica del tema 2.
- Enllaços a pàgines web sobre llengües del món, sobre sistemes d'escriptura i sobre política i planificació lingüístiques recollits a: http://liceu.uab.es/~joaquim/general_linguistics/internet_ling/rec_ling_internet.html

Marta Bosch; Dra. M. Teresa Espinal; Dr. Joaquim Llisterra

Activitat 3

LINGÜÍSTICA APLICADA A LA TRADUCCIÓ

Nom: Les obres lexicogràfiques.

Objectius: Familiaritzar-se amb diversos tipus d'obres lexicogràfiques en català i en castellà i reflexionar sobre la seva utilitat en la traducció.

- Desenvolupar les competències següents:
 - *Capacitat d'anàlisi i de síntesi:* saber identificar els components bàsics de les estructures (morfològica, lèxica, sintàctica i semàntica) de les llengües.
 - *Instrumental:* capacitat de treballar amb les obres bàsiques de referència, amb les eines i amb els recursos recomanats.
 - *Comunicació escrita:* saber-se expressar en català o en castellà.
 - *Capacitat d'aprenentatge autònom.*

INSTRUCCIONS

1. Consulteu l'entrada del verb *dudar* en castellà als diccionaris que es donen a continuació i contesteu les preguntes que hi ha al final:

CUERVO, R. J. (1953, 1994). *Diccionario de construcción y régimen de la lengua castellana*. Continuat i editat per l'Instituto Caro y Cuervo. Bogotà: Instituto Caro y Cuervo. 8 vols. Barcelona: Herder, 1998, 2002.

MOLINER, M. *Diccionario de uso del español*. Madrid: Gredos, 1970.

SECO, M. *Diccionario de dudas y dificultades de la lengua española*. Madrid: Aguilar, 1970.

SECO, M.; ANDRÉS, O.; RAMOS, G. *Diccionario del español actual*. Madrid: Aguilar, 1999.

- a) Quina informació ofereix un diccionari de construcció i règim? Sabríeu explicar quina diferència hi ha entre un diccionari de construcció i un diccionari descriptiu de la llengua? (Il·lustreu la vostra resposta amb exemples.) Hi ha al mercat algun diccionari combinatori per a la llengua castellana?
- b) Què tenen de diferent les entrades lexicogràfiques del *Diccionario del español actual* si les comparem amb les entrades del *Diccionario de uso del español*? Especifiqueu la informació que un traductor trobarà en aquestes dues obres.
- c) Què té de diferent un diccionari de dubtes respecte a un diccionari general de la llengua? Sabríeu dir si hi ha algun altre diccionari de dubtes per al castellà?

2. Consulteu els diccionaris següents i contesteu les preguntes que hi ha a continuació:

ESPINAL, M. T. (2004). *Diccionari de sinònims de frases fetes*, Barcelona; València: Universitat Autònoma de Barcelona. Servei de Publicacions; Publicacions de la Universitat de València; Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

RASPALL, J.; MARTÍ J. (1984, 1996). *Diccionari de locucions i frases fetes*. Barcelona: Edicions 62.

- a) Expliqueu com s'accedeix a locucions i frases fetes en un diccionari de la llengua (per exemple, un diccionari normatiu com el *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans o un diccionari descriptiu com el *Diccionari de la llengua catalana* de l'Enciclopèdia Catalana) i com s'hi accedeix en RASPALL; MARTÍ (1984, 1996) i en ESPINAL (2004).
- b) Quins poden ser per a un traductor els avantatges d'un diccionari conceptual de frases fetes i d'expressions lexicalitzades? Justifiqueu amb exemples la vostra resposta.
- c) Sabríeu dir si s'ha publicat algun diccionari fraseològic per a la llengua castellana.

Marta Bosch; Dra. M. Teresa Espinal; Dr. Joaquim Llisteri **Activitat 4**

LINGÜÍSTICA APLICADA A LA TRADUCCIÓ

Nom: La traducció

Objectius:

- Reflexionar sobre els problemes lingüístics de la traducció a partir de l'anàlisi del resultat de tres sistemes de traducció automàtica.

- Desenvolupar les competències següents:
 - *Capacitat d'anàlisi i de síntesi*:
 - Saber identificar els components bàsics de les estructures (morfològica, lèxica, sintàctica i semàntica) de les llengües.
 - Saber analitzar i comparar les estructures morfològiques i sintàctiques de les llengües.
 - Saber descriure i analitzar les relacions interoracionals en la formació de discursos coherents.
 - Saber explicar els fonaments del procés de traducció des dels punts de vista lingüístic, comunicatiu i interpretatiu.
 - *Instrumental*: saber treballar amb les obres bàsiques de referència, amb les eines i amb els recursos recomanats.
 - *Comunicació escrita*: saber-se expressar en català o en castellà.
 - *Capacitat d'aprenentatge autònom*.

INSTRUCCIONS

L'objectiu d'aquesta activitat és que reflexioneu sobre els problemes de la traducció a partir de l'anàlisi de les dificultats que presenten els sistemes de traducció automàtica.

Suposeu que una associació de filòsofs us demana que l'assessoreu per escollir un sistema de traducció automàtica amb la finalitat d'incloure textos en diferents llengües a la seva pàgina web.

A les pàgines següents trobareu els tres sistemes que heu d'utilitzar:

- Translendum SL, Barcelona: <http://www.comprendium.es>
- Reverso, Softissimo, París: <http://www.reverso.net>
- Systran SA, París – San Diego: <http://www.systransoft.com>

D'acord amb la vostra llengua B, traduïu al castellà, amb cada un d'aquestes tres sistemes, el text francès o anglès (extret de *L'être et le néant* de J. P. Sartre) que us donem a continuació:

Nos recherches nous ont conduits au sein de l'être. Mais aussi elles ont abouti à une impasse puisque nous n'avons pu établir de liaison entre les deux régions d'être que nous avons découvertes.

Our inquiry has led us to the heart of being. But we have been brought to an impasse since we have not been able to establish the connection between the two regions of being which we have discovered.

1. Classifiqueu i comenteu els diversos problemes lingüístics que detecteu en els resultats que ofereixen els tres sistemes de traducció automàtica.
2. Indiqueu les raons lingüístiques per les quals escolliríeu un sistema o un altre.
3. Alguns sistemes tradueixen «we have been brought» amb el verb «llevar» i d'altres amb el verb «traer». Consulteu al CREA (Corpus de Referència del Español Actual) les aparicions de «nos ha llevado» i «nos ha traído» i, a partir de les concordances i de les agrupacions, indiqueu les conclusions que podeu treure sobre l'ús de «llevar» i de «traer» en el context de la traducció que esteu considerant. Si heu treballat amb la traducció de l'original francès, busqueu igualment al CREA la informació sobre «llevar» i «traer» i indiqueu quina seria la millor opció i per quins motius, tenint en compte les alternatives que ofereixen els tres sistemes emprats: «se

nos ha llevado a un callejón sin salida» (Translendum), «hemos sido traídos a un callejón sin salida» (Reverso) i «nos han traído a una callejón sin salida» (Systran).

4. Coneixeu algun recurs electrònic en català semblant al CREA?

Per consultar el CREA, accediu a la pàgina de la Real Academia Española i aneu a l'apartat «Consulta Banco de datos», secció «Corpus actual». Segurament us ajudarà ordenar les concordances pel primer o el segon element a la dreta i mirar les agrupacions 5 o més paraules. En cas de dubte, feu servir el manual de consulta que trobareu a: http://corpus.rae.es/ayuda_c.htm.

Si voleu saber més coses sobre la traducció automàtica podeu consultar:

ABAITUA ODRIUZOLA, J. *Introducción a la traducción automática –en diez horas–*. Material preparat per als cursos de postgrau en traducció per la UD i en tecnologia lingüística per la UEU/EHU. Grupo DELI, Universitat de Deusto, 2002. [http://sirio.deusto.es/abaitua/konzeptu/ta/mt10h_es/index.html]

Nota: Aquestes pàgines web eren vigents en el moment d'encarregar l'activitat als estudiants. Els professors responsables de l'assignatura no hem comprovat el seu grau d'actualització en el moment de preparar aquesta edició.